

KONTRACEPCIJA vs POBAČAJ (3): Porazni rezultati istraživanja o kontracepciji – čak petina mladih koristi prekinuti snošaj

Piše: Renata Ivanović | 11/07/2024

Svaki drugi par u Hrvatskoj u dobi između 20 i 30 godina kao kontracepcijsku metodu iskušava ono što kontracepcija uopće nije. Primjenjuju prekinuti snošaj. I to zbog jednostavnosti, jer nabaviti pravu vrstu kontracepcije u Hrvatskoj je, posebice mladima, komplicirano i skupo. Nakon primjene takve nepouz dane kontracepcije neželjena se trudnoća često dogodi, pa se poseže za primjenom druge vrste hormonalnih lijekova. U istraživanju koje je **prvo** takve vrste provela i upravo rezultate javno

prezentirala Udruga za promicanje ljudskih prava „Sofija“ doznajemo kako je 27 posto ispitanica koristilo pilulu za dan poslije. Istraživanje o dostupnosti kontracepcije i njezinom korištenju udruga „Sofija“ napravila je s 1163 ispitanica, djevojaka i žena u dobi između 20 i 30 godina, te zahvatila i dio tzv. generacije X, osobe koje su rođene sredinom šezdesetih do početka osamdesetih, kako bi imale mogućnost raditi i generacijske usporedbe posebice po pitanjima dostupnosti kontracepcije.

Autorice istraživanja **Ljerka Oppenheim** i **Sanja Siročić** i na prezentaciji rezultata velikim su problemom istakle činjenicu da čak 18 posto ispitanica najčešće kao kontracepcijsku metodu prakticira prekinuti snošaj. I unatoč tome što većina među njima smatra kako je ta metoda nesigurna i neučinkovita. Tako se prekinuti snošaj na listi najčešće korištenih kontracepcija našao na trećem mjestu po zastupljenosti.

Informacije nedostupne, liječnici nezainteresirani savjetovati

Na prvom je mjestu korištenje kondoma, 45 posto ispitanica ga koristi najčešće. Na drugom se mjestu našla kontracepcijska pilula, koju najčešće koristi 23 posto ispitanica. Tek na četvrtom mjestu je spirala, nju najčešće koristi 4 posto ispitanica, a tri posto primjenjuje metodu računanja plodnih i neplodnih dana. Bez ikakve kontracepcije spolne odnose ima četiri posto ispitanica. Samo tri posto ispitanica koristi druge vrste kontracepcije, a valja napomenuti kako je u Hrvatskoj registrirano ukupno 17 kontracepcijskih metoda poput spermicida, dijafragme, kontracepcijskih implantata i injekcija.

Razloge tako poraznih rezultata korištenja kontracepcije mlade su ispitanice i same vrlo zorno opisale navodeći s kojim se sve preprekama susreću. Najčešće navode probleme nedostupnosti liječničke skrbi te nedovoljno dostupnih podataka i informacija. Ispitanice koje koriste prekinuti snošaj kao kontracepciju primarno navode da je tome razlog nedostupnost liječnika i ginekološke zdravstvene skrbi. I sami su liječnici, navode, neinformirani o kontracepcijskim metodama, ali i nezainteresirani za preporuku kontracepcije koja nije pilula ili kondom. Veliki je problem, navode, što na pregled moraju doći tako informirane kao da idu na ispit medicine, a istodobno nemaju relevantnih izvora na kojima bi te informacije dobile.

Online nasilje je jednako stvarno kao i offline!

Prijavi na platformi Neon

Prijavi online nasilje

NEON

Projekt je financiran sredstvima Europske unije iz programa CERV (Članci, Jednaki, Rovi i Vrijednosti) i sufinanciran sredstvima Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, trenirani stavovi i mišljenja istražuju napućivo stajalište udruge BaBe! i njenih partnera. Europska unija i Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za informacije sadržane u ovom promidžbenom materijalu.

Ovo su neki od komentara i opažanja ispitanica:

„Bila sam kod dva ginekologa, i privatnog i javnog, međutim, oni se ne žele informirati i naučiti nešto o kontracepciji da bi znali odgovoriti na pitanje pacijentica.“

„Htjela sam injekciju, no ginekologinja mi je rekla da one nisu dostupne u Hrvatskoj.

Dentalne brane također nisu baš dostupne, čak ni u seks shopovima.“

“Moja ginekologinja je ‘pro life’ i ne podupire niti me ikada informira o metodama ili dostupnim sredstvima.“

Velike razlike između ruralne i urbane Hrvatske

Istraživanje je pokazalo i velike regionalne razlike. Stanovnici Grada Zagreba nailaze na manje prepreka u korištenju kontracepcijskih metoda u usporedbi sa stanovnicima sjeverne Hrvatske. Cijena je također značajna prepreka, posebno za mlađe generacije, 21 posto ispitanica navodi cijenu kao prepreku za korištenje kontracepcije.

S druge strane, većina ispitanica smatra da bi država trebala financirati ili subvencionirati kontracepciju, a čak 84 posto njih smatra da bi prezervativi trebali biti besplatno dijeljeni u srednjim školama, dok 71 posto smatra da bi kontracepcijska sredstva trebala biti besplatna za mlade do 30 godina.

„Nužno je osigurati, omogućiti savjetovališta za adolescente u koja bi mogli ući bez uputnice, direktno doći do stručnjaka, liječnika i informirati se o kontracepciji koja postoji za adolescente. U takvom sam savjetovalištu ja davno radila, dakle postojala su, a sada ih nema i mladim je ljudima onemogućeno dobiti informaciju i dobiti kontracepciju koja bi štitila i njihovo seksualno i reproduktivno zdravlje. Mi takvim uskraćivanjem mlade stavljamo u velike zdravstvene rizike, a samo zato što je jedna klerikalna ideologija uspjela u našem društvu nametnuti svoje ideologije struci“, naglasila je ginekologinja **Jasenska Grujić** na predstavljanju rezultata istraživanja.

U tom je smjeru poruku poslala i **Diana Jovičić Burić** iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koje je nedavno ponovilo istraživanje o znanju mladih o spolnom i reproduktivnom zdravlju, a koje je opet pokazalo jako loše rezultate.

„Znanje mladih o spolnim odnosima, pa tako i o kontracepciji nije najbolje. To bi bilo za ocjenu dovoljan“, rekla je Jovičić Burić.

Bez podrške zdravstva kod neželjenih učinaka kontracepcijske pilule

Kao i adolescenti na ispitu o znanjima o spolnosti, tako i Hrvatska na europskom Atlasu kontracepcije jedva prolazi. Ovogodišnji su rezultati također porazni, Hrvatska se našla na 37 mjestu među ukupno 47 zemalja jer svojim građanima u usporedbi s drugim zemljama ne pruža dobru informiranost o kontracepciji, ona nije građanima lako dostupna unutar zdravstvenog sustava ni po kriterijima njezine nabave, kao ni cjenovno. Osim toga, imamo niz primjera uskrate kontracepcije na recept od strane

farmaceuta koji se pozivaju na priziv savjesti.

Ispitanice su navele i koje poteškoće ili neželjene učinke imaju prilikom korištenja kontracepcije. Najčešći problemi vezani su uz upotrebu prezervativa, jer pucaju ili su nepouzdana.

Ispitanice navode i neželjene učinke kontracepcijskih pilula koji su fizički i psihički i zbog kojih su ih odbacile iz primjene, a pritom im je nedostajao i liječničko savjetovanje i kontrola. Ovo su neki od odgovora:

„Nakon pilule za dan poslije, menstruacija mi nije došla naredna dva mjeseca, a onda je bila u velikom disbalansu i dugo je trajala.“

„Partner nije htio koristiti kondome. Hormonalni disbalans zbog pilula uništio mi je tijelo, postala sam depresivna, dobila na kilaži i tumor na štitnjači.“

„Kad sam uzimala kontracepcijske pilule, poremetili su mi se određeni parametri u krvi i loše je djelovalo na moju jetru pa sam ih prestala uzimati.“

50 posto mladih nema pristup savjetovanju

Kao zaključak rezultata istraživanja udruga „Sofija“ naglašava potrebu za boljom informiranosti, pristupačnijim uslugama i većom podrškom države kako bi se osiguralo da svi građani imaju pristup sigurnoj i učinkovitoj kontracepciji.

„Savjetovanje o kontracepciji je dostupno i pokriveno zdravstvenim sustavom, ali u praksi nije tako, pa više od 50 posto mladih nema pristup savjetovanju. Hrvatska ima jednu stranicu spolozdravlje.hr s informacijama o kontracepciji, ali je kvaliteta tih informacija ocijenjena slabom u usporedbi s drugim zemljama. Hormonalna kontracepcija nije dostupna bez recepta, a hitna kontracepcija nije besplatna. Kao dobar primjer istaknula bi Francusku, koja ima besplatnu kontracepciju mladima do njihove 25 godine i puno otvorenih savjetovališta“, istaknula je Ljerka Oppenheim.

Uloga države u financiranju kontracepcije

Da bi se prezervativi/kondomi trebali besplatno dijeliti u srednjim školama smatra 84 posto ispitanica, a 71 posto da bi kontracepcijska sredstva trebala biti besplatna za mlade do 30 godina. Da bi država trebala subvencionirati barem

50 posto troška sve hormonalne kontracepcije smatra 78 posto ispitanika. Najveća neodlučnost ispitanika zabilježena je na temu propisivanja recepta za kontracepcijske pilule: oko polovice ispitanika, bez obzira na generaciju, smatra da je dobro što nisu dostupne bez recepta. S druge strane, oko četvrtina ispitanica se ne slaže da je to dobra praksa.

U zaključku istraživanja autorice navode kako pristup kontracepciji mora biti zajamčen svim građanima, jer je to jedno od osnovnih ljudskih prava. Svim građanima, a posebno mladima i ranjivim skupinama, trebaju biti dostupne najsuvremenije metode, najnovije informacije i znanstvena dostignuća. Republika Hrvatska mora raditi na poboljšanju svoje politike u vezi s kontracepcijom kako bi osigurala bolji pristup i kvalitetu usluga za sve svoje građane. Poboljšanjem pristupa kontracepciji, stvaramo solidarnije i zdravije društvo u kojem će kontracepcija biti ne samo dostupna, nego i prihvaćena te podržana kao ključni element reproduktivnog zdravlja i prava.

*Članak je objavljen u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti
Agencije za elektroničke medije (AEM)*

Prethodni članci iz serijala “Kontracepcija vs pobačaj”:

KONTRACEPCIJA vs POBAČAJ (1): Napokon bez mitova i laži – ‘Sve o kontracepciji’ u knjizi Lucije Tešija

KONTRACEPCIJA vs POBAČAJ (2): Udruga Sofija pokrenula veliko istraživanje o dostupnosti kontracepcije